

ЧИ МОЖЛИВЕ ВИНИКНЕННЯ ТОТАЛІТАРИЗМУ НОВОГО ФОРМАТУ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ?

Зубрич А.В.

Науковий керівник – ст. викл. Жидкова О.О.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел.(057)702-14-65)
e-mail:artem.zubrych@nure.ua

The growing challenges of the emergence of totalitarianism of a new format, which is generated by the information age, are investigated. The features of the new totalitarianism are revealed. Today, totalitarianism has a much more hidden character, since it uses the modern fashion for "transparency" of everything (state, enterprises, personal life) and the tools for obtaining information about people and events. It is noted that the government and civil society should use the opportunities provided by new channels of information and communication to expand and improve democratic regimes.

Сучасну епоху можна назвати інформаційною. Під впливом інформаційних технологій – Інтернету і соціальних медіа, глобальних комунікацій, штучного інтелекту та робототехніки, машинного навчання, відбуваються глибокі трансформації у різних сферах людського буття. Цю епоху філософи і науковці називають по різному: інформаційною епохою (Мануель Кастельс), постіндустріальним суспільством (Деніел Белл), «економікою знань» (Пітер Друкер), суспільством «третьої хвилі» (Елвін Тоффлер). Одне з актуальних питань, яке постає сьогодні – стрімкий прогрес науки і технологій розширює, чи звужує міру людської свободи, справедливості і щастя?

Впровадження сучасних автоматизованих баз даних і знань, сучасних систем і засобів медіатизації та найпотужніших обчислювальних центрів у сферу державного управління й контролю за діяльністю населення, підприємств, фірм та суспільних організацій, створює умови для трансформації політичних режимів. Сьогодні, у більшості країн встановлені камери відеоспостереження, майже кожен другий житель Землі має вдома веб-камеру чи мікрофон, або пристрій, в який вони вбудовані (телефон, ноутбук, тощо). Завдяки цьому, діяльність злочинних та терористичних угруповань зводиться нанівець, адже, в разі скоєння злочину, винуватця швидко знайдуть і застосують каральні заходи, а терористичні акти будуть зупинятися ще до того, як вони стануться. Але за такий громадський порядок доведеться заплатити чи не найдорожчу ціну – свободу. Урядові спецслужби будуть збирати дані на громадян, щоб потім ними маніпулювати, будуть пропагувати свою ідеологію через телебачення, і, врешті-решт, замість людей залишаться лише режимні інструменти, без єдиної вільної думки в голові [1]. Тому постає

справедливе питання – чи може в наш час настати тоталітарний режим через технологічний прогрес?

Новітні інформаційні технології роблячи інформацію більш доступною, сприяють формуванню відкритих суспільств, знижують шанси на виживання закритих тоталітарних систем, сприяють удосконаленню демократії. Нажаль, є приклади, які змушують сумніватись у такому розвитку подій. Реальний приклад чи не найтоталітарнішої країни XXI століття – Кореїська Народно-Демократична Республіка (КНДР). Північна Корея вважається однією з найбільш «закритих» в світі в інформаційному плані. в КНДР розвинений культ особистості вождя, причому вождя боготворять, йому приписують надприродні можливості. Держава в Північній Кореї прагне втрутитися в особисте життя громадян. В країні розвинені система доносів і колективна відповідальність. Всесвітня мережа Інтернет у КНДР заборонена для відвідування звичайним громадянам і доступна лише співробітникам спецслужб, деяким високопосадовцям і науковцям.

Найближчий сусід – Китайська народна Республіка (КНР), майже не відстала, хоча країна все-таки більш відкрита, аніж КНДР. І одна з ключових відмінностей – наявність в КНР Інтернету. Але китайський Інтернет існує лише в рамках так званого «Золотого щита» – проекту, що направлений на фільтрацію контенту. Тобто вільного та анонімного Інтернету в Китаї фактично не існує – входити в мережу дозволено лише по паспорту, діяльність кожного користувача відстежується, ведеться пошук за ключовими словами, веб-ресурси, що не задовольняють інтересам та ідеям керуючої партії, блокуються, доступ до таких популярних веб-сайтів, як Google, Facebook, Twitter і т.п. [2].

Роблячи висновок, можна стверджувати, що головна проблема в оцінюванні ролі інформаційних технологій у трансформації політичних режимів полягає в тому, наскільки уряд і громадянське суспільство навчаться використовувати можливості, що надаються їм новими каналами інформації та комунікації, для того, аби посилювати базові представницькі інститути, які об'єднують громадян і державу, розширювати і удосконалювати демократичні режими.

Перелік посилань

1. Контроль. XXI век // СНІР. Журнал. – №10(3). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pekar.in.ua/СНІР-0310control.htm>
2. Карпов А.А. Современный тоталитаризм и его разновидности / Ленинградский юридический журнал. – 2016. – № 1 (43). – С. 52-58.